

Kven er sjef om to år?

INNLEGG

Arne Nilsen
Tidlegare statsråd for Ap

●● På landsplan står to klare utviklingstrekk att etter kommune- og fylkestingsvalet. Ap og Høgre enda opp med brakval, medan Frp og SV fekk sine nedturar. Kva konsekvensar kan dette få på sikt, til dømes for stortingsvalet om to år?

●● Skal me tru høgrelieiar Erna Solberg er dette for henne berre ein etappesiger på vegen mot regjeringsmakta i 2013. Ho seier til Dagens Næringsliv onsdag at ho trur ho er statsminister etter valet om to år. Ser me på tala frå dette valet, vil le Erna hatt eit betre utgangspunkt enn Jens Stoltenberg.

●● Men ei slik samanlikning har den haken ved seg at dette er eit lokalval der mange upolitiske lister er med. Likevel er det komande stortingsvalet heilt ope. Og førebuinga og strategien fram mot denne regjeringsskampen er i full gang. Alt sjølv valnatta kom regjeringsspørsmålet opp som tema under debatten i Stortinget sin vandrehall. Saman med partileiinga er Erna Solberg i gang med å staka ut kursen mot det store målet om regjeringsmakt i 2013.

●● Statsminister Jens Stoltenberg ser det som ein stor føremon for veljarane og den politiske debatten om det kan visast til eit reelt alternativ til hans regjeringssprosjekt. Førebels er det eit ope spørsmål, og kva for politikk ei slik regjering skal stå for. Det er likevel ingen tvil om kva som er ambisjonen. Erna Solberg siktar mot ei brei borgarleg samling som sitt utgangspunkt.

●● Men dette er lettare sagt enn gjort. Sjølv med eit større Høgre enn for fire år sidan, er Frp etter dette valet ein minusfaktor. Dessutan legg Frp til grunn at dei vil fella ei regjering der Frp ikkje er med.

●● Venstre på si side har ein klar strategi med nei til regjeringssamarbeid med Frp. Den nye KrF-leiaren Knut Arild Hareide held korta tett til brystet. Han varslar ein grundig prosess om regjeringssamarbeid fram til landsmøtet i 2013.

●● Alt tyder såleis på at det er mange skjær i sjøen for eit samla borgarleg regjeringssprosjekt. Men også Jens Stoltenberg vil ha sine vanskar etter det dårlege valresultatet til SV, om ikkje det endrar seg i positiv lei.

●● Ein viktig føresetnad er at SV held fram som regjeringsspartnar. Og med Sp framleis på laget går det mot eit uvanleg spanande oppgjør om regjeringsmakta i 2013.

●● Kan fagrørsla også denne gongen spela på lag med dei raudgrøne, har Jens eit viktig kort i kampen om makta.

Sol- og vannkult i Egypt

INNLEGG

Terje Østigård

Forsker ved Nord-Afrika Instituttet, Universitetet i Uppsala

Tradisjonelt sett har pyramidene i det gamle Egypt blitt forstått som del av en solkult. Dette setter den egyptiske sivilisasjonen i et spesielt lys i forhold til andre sivilisasjoner som dyrket det livgivende vannet i elver eller som regn.

●● Ra var solen og alle faraoene var Horus - sønn av solen. Likevel, den egyptiske sivilisasjonen var totalt avhengig av Nilen for sin eksistens, men elven ble tilsynelatende ikke dyrket, og det var ingen vann-gud som i andre sivilisasjoner.

●● Dette er i utgangspunktet et paradoks: hvorfor tilbe solen i en ørken når temperaturen på det varmeste er over 50 grader? Hvorfor var ikke Nilen den viktigste guddommen? Gjennom et vannperspektiv kan man belyse disse spørsmålene og tilføre nye perspektiver.

●● Den egyptiske sivilisasjonen oppsto cirka 3000 år før Kristus, i en tid med klimaendringer. I perioden forut var det rikelig med nedbør, men ved oppkomsten av den egyptiske sivilisasjonen ble det stadig tørrere og mindre regn. Fra at regnet var den viktigste vannkilden for jordbruket ble egypterne totalt avhengig av Nilen og den årlige flommen. Hvorfor dyrket de da solen?

●● Ved å studere gudeverden skjer det en endring fra at egypterne hadde en religion med fokus på regn til en elve-religion med fokus på Nilen og flommen. En av de eldste mytene i den egyptiske religionen er kampen mellom Seth og Horus den Eldre.

●● I mange tradisjonelle afrikanske religioner utgjør en regngud og en solgud de viktigste og komplimenterende gudene. Seth var en regn- og stormgud som kontrollerte været. Horus den Eldre var en solgud, men ikke kun avgrenset til solen slik vi forstår den til daglig. Solen representerte det sykliske og definerte kosmos. Faraone regjerte hva solen avgrenset og solguden var også forbundet med renhet og vann.

●● Når regnet ble sjeldnere og elven viktigere skjedde det en end-

NILEN: Her fotografert fra Luxor.

FOTO: TERJE ØSTIGÅRD

ring i maktforholdet mellom Seth og Horus den Eldre. Ifølge mytene tok Seth et av Horus' øyne hvorpå Horus tok en eller begge Seths testikler og gjorde ham impotent. Horus tok tilbake sitt skadde øye som ble fylt med vann. Den gamle regnguden Seth mistet sin livgivende kraft, mens Horus tok over kontrollen av det viktige vannet. Og i de egyptiske mytene siden så har Nilen og den årlige flommen sitt opphav i Horus' øye.

●● Solkulten i den egyptiske sivilisasjonen er derfor først og fremst dyrking av det livgivende vannet og Nilen. Fra at regnguden frembrakte det viktige vannet var det nå Horus som ga den egyptiske sivilisasjonen liv gjennom å kontrollere Nilen og flommen som alt jordbruk var avhengig av. I forhold til andre elveguder hvor den jordiske elven blir guddommelig, så ble Nilen tolket inn i de gamle gudebildene hvor Horus var den viktigste himmelguden. Nilen hadde sitt opphav i himmelguden og dermed solen.

●● Solen slik vi erfarer den med sine brennende og varme solstråler var ikke kvaliteter som ble tilskrevet Horus. I mytene er det indisier

som viser at dette var kvaliteter assosiert med Seth. Den brennende solen og varmen var dødbringere og knyttet til ørkenen.

●● I senere myter blir Seth også personifisert som en ond gud og til slutt djevelen selv. En regngud som ikke bringer regn tjener ikke sitt folk. Han er en dødbringer fremfor en livgiver.

●● Forholdet mellom Seth og Horus utvikles over tid. I senere myter dreper Seth guden Osiris i Nilen, men Osiris' sønn, Horus den Yngre, gjenskaper farens liv som den årlige flommen.

●● Alle faraoene var Horus og hadde dermed det kosmologiske ansvaret for å kontrollere og frembringe den livgivende flommen, som hele Egypt var avhengig av for å overleve. Hvis flommen var liten, ble avlingene små eller feilet og det ble sultkatastrofe. Å kontrollere flommen var å holde kosmos i balanse og det var faraoens viktigste rituelle og religiøse oppgave.

●● Når en farao døde ble han Osiris og den årlige flommen. Pyrami-

Hvorfor tilbe solen i en ørken når temperaturen på det varmeste er over 50 grader?

dene var sentrale i transformasjonen av den døde faraoen til den livgivende flommen. Egypternes døde kult kan derfor forstås på andre premisser enn solkult.

●● I Egypts brennende ørken ble ikke solens varme tilbedt. Den egyptiske sivilisasjonen var bygd rundt Nilens livgivende rolle og den årlige flommen ble tolket inn i eldre gudebilder. Nilen hadde sitt opphav i Solens øye.

Statsministeren

Piddien

Selsvold Nyborg ute i kulden. – Slått ut av en rett Høyre fulgt av en Venstre hook?

